

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 ft)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	3 fillér (4 kr.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DÍJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

Hétfő, szeptember 12.

A városok függelensége.

Irt: Sebess Dénes orsz. gyűl. képviselő.
Kolozsvár, szept. 12.

Két tényről kell konstatálnunk, ha a városok tervbe vett szervezéséről hallunk. A magyarság két-ségbevonhatatlanul legtöbb helyen feltűnő módon terjed a városokban. Mi a vidéken igen sok helyen aggasztó etnografiai átváltozásokra bukkanunk, egyetlen városunk nincsen, hol a magyar faj ne erősödött volna.

Szomorú a másik jelenség. A magyarság eme gőcpontjai, mindannyian az anyagi bajok utvesztőjében tévelyegnek. A legtöbbje súlyos terheit majdnem elviselhetetlen pótdadókka képes csak ideig-óráig hordozni.

Mi az oka ennek, nem nehéz azt megállapítani. Mi egyrészt a fejlődő államélet, a magasabb kultúra okozta követelmények gyors haladásra ösztökélik, a természetes fejlődés lehetőségeitől alapjában véve meg vannak fosztva.

A város, bárhol keletkezett legyen, nem egyéb, mint a közgazdasági élet egy magasabb szervezete. Közgazdasági szükség hozta létre. Az ipar e kereskedelem gőcpontja kell, hogy legyen. Tőkegazdag, életerős ipari és kereskedelmi élettel bíró országokban a városok hatalmas bástyái az állam gazdasági haladásának, megerősödésének. Mi szegény ország vagyunk. A tőke gyűjtésére módunk nincsen, mert a mindennapi alig telik ki. Az idegen hatalmas tőkéket mesterséges és erőszakos eszközökkel zárják el tőlünk. Iparunk elsenyvedt, kereskedelmünk kénytelen idegen ország kegyelméből vetni. Önálló gazdasági rendelkezési joggal nem bírunk. Megkötött kézzel állunk a nemzetek világversenyében. Tehetetlenül nézzük, mint igyekezik minden állam a maga gazdasági előrehaladását biztosítani célszerű vászzerződésekkel. Mi azt nem tehetjük, mert jogunk nincs hozzá, a gyengeségünk nem engedi ezen változtatni.

Lehet-e csodálkoznunk azon, hogy a kereskedelem nem életerős, hogy az iparosostály koldusbotra jutott. Valamikor volt nekünk is fejlődőképes ipari életünk. A szépségi városok, az erdélyi városok messze idegenben is versenyeztek más államok produktumaival. Városaink gazdag, megelégedett polgársággal bírtak. Ma városaink elvesztették természetesen jelentőségüket. Nem ipari gőcpontok, hanem beamter-fészkek. Igen sokat mesterségesen tart színvonalon hivatalnok-sereggel a kormányzat, mindenik szegényedik; előrehaladásra képtelenné válik.

Ugy halljuk, előkészületben van a városok reformja. Talán egyes jövedelmi ágakat enged át a kincstár részükre. Egyes közigazgatási teendőkben, hol az államérdek a tulajdon, államosítás várható. A pénzügyi, rendészeti kiadásokkal mentesítettnek ez által. Ugy de gyökerében a baj ez által orvosolva nem lesz. Minekünk nem Potekins-falak kellene, hanem igazi városi élet, fejlődő iparral, kereskedelemmel, gazdag polgársággal kell minden akadályt elhárítani a természetes fejlődés elől.

A múltban a vármegyék nagy feladatokra voltak hivatva. Az alkotmányért folyó élet-halálharcban a bevehetetlen bástyák ez ezeréves nemzeti intézmények voltak. Ma minden nemzet gazdasági célokat küzd első sorban. A népek világküzdelmében vérdíjért ütköznek a vagyonsodás, termelőképeség fokozásáért vívatnak. A melyik nép szervezettebb és erősebb intellektuális képességeket küld a harcra,

győző. A városok mindenike ma ép úgy bástyája a nemzet gazdasági erejének, mint hajdan a vármegyék voltak a nemzeti közszellem védőoszlopai. A városok fejlődésében van a nemzet jövő ereje.

Nem csillapító surogatumok kellene ide, — de alapos kura. Céltudatos és a nemzet érdekeinek egyedül megfelelő politika nem lehet más, mint az önálló gazdasági berendezkedés. Csak ez teremthet igazi városi életet.

A legközelebbi jövő feladatai közé tartozik az évek óta függőben levő kereskedelmi szerződések kérdésének rendezése. Ezt meg kell előznie az Ausztriával való kiegyezés — vagy ki nem egyezés.

Az uralkodó politikai rendszer ma fennen hirdeti, hogy a nemzet érdekeinek csak a közös vámterület felel meg. Tiszta miniszterelnök legfőbb szószólója ez álláspontnak, mely politikailag tarthatatlan, gazdaságilag véres eredményeket szül.

E mérhetetlen horderejű kérdés megoldása nemzetünket egy hadjárat minden esélyeinek teszi ki. Ha nem akarunk vért seregként tönkre menni, az ellenállást kell szerveznünk országsszerte. Csodálatos közönyösséggel várja minden gazdasági tényező a megoldást, — anélkül, hogy abba befolyón akarna. Mi pár év előtt legalább a szakörök, egyesületek némi agitációt fejtettek ki a gazdasági közösség ellen — ma teljes szélesed van.

A városok, azok polgárságának életérdeke az, hogy az osztrák kizsákmányolási rendszernek vége vessék. A nemzet szélesebb rétegei, fájdalom, ily kérdésekkel nehezen mozdíthatók meg. Amde a városokban él a nemzet művelt színe-java. Széchenyi szerint „kímült emberfajok sokasága a nemzet ipari ereje.” Mutassák meg most a műveltség, előrehaladás e fociussai, hogy tudatában vannak a közel jövőben várható gazdasági tárgyalások óriási horderejének.

Az ellentállás csak öntudatos és erős nemzeti közvéleményen válik legyőzhetővé. A városokból kell, hogy kiinduljon ennek felkelése. A gazdasági függetlenségigazi katonai itt sorakozhatnak legyőzhetetlen táborra. Két év előtt a függetlenségi párt országos mozgalmat indított az önálló vámterület mellett. Közbe jöttek a katonai kérdések. A nemzet erős harcot kellett, hogy vívjon jogaiért. Uj küzdelmek előtt állunk. A félbenhagyott szervezkedés munkája meg kell, hogy induljon. Készületlen a támadás ne találjon, mert pótolhatatlan, nemzeti létünket megrendítő veszteségek érnek.

— A szünetben. Még egy egész hónap választ el a képviselőház megnyitásától. A parlamenti szünetnek csak a fele test el, mindamellett a politikai élet halmozása már észrevehető. Ha az ember bepillant a klubokba, politikusokat lát ott összehaverdva, akik több-kevesebb hevesseggel vitatkoznak a jövő alakulásán. Mert hát mindenki a jövőt kíméli. Milyen lesz? Békés, nyugodt, megalkuvásra hajló; vagy pedig tüzes, harcra kész, puskaporral tele?...

Persze a szabadelvű pártban azt hiszik, hogy jóra fordul minden. Ez a Tisza István, amilyen ügyes legyen, bármennyi szelidíti a legdühösebb tigriseket is. Lesz egy kis háborúskodás az bizonyos; de ettől nem kell megijedni. Arról szó sincs — így gondolkoznak a kormány táborában — hogy feltámadjon a nagy obstrukció vihára. Nem lehetséges ez már azért sem, mert Tisza társolyában meg van néhány vívmány (?), a mely igen alkalmas a szelek lecsendesítésére.

A függetlenségi és negyvennyolcas pártban más a hangulat. Itt igen harcias kedv uralkodik és igen keményen néznek Tisza további kormányzása elé. Nem tudják

elfelejteni, hogy néhány hónapon belül mennyi törvénytörést követett el a miniszterelnök és ennél fogva kivesztett irányában minden bízalom. Azok a hírek, amelyek a kereskedelmi szerződések tárgyalásából ki-szívárogtak — ezek a hírek sem kecsegtetők. Valamennyi vonalon földadók a magyarság érdekeit. A katonai kérdésekben persze még kevésbé érvehetsülnek a magyar álláspontok. Minden tén csak óriási terhek várnak ránk, de régi jogaink elismeréséről nem hallat-zik semmi. Ilyen kilátások csöppet sem alkalmasok arra, hogy a kedélyeket lecsillapítsák. Biztosra lehet venni, hogy az októberben meginduló parlamenti élet sem lesz amolyan csöndesen folydogáló ér.

A néppárt még mindig azzal van elfoglalva, hogy a kebelében mutatózó bomlást elpálástolja. Komoly politikai akcióval nem törődik; minden egyes árnyalat a maga különleges célja felé tekintet s a felé igyekezik utakat törni.

Hasonlóképpen nincs megállapított taktikája a nemzeti pártnak. Apponyi Amerikában van, a hívei pedig a szélrózsa minden irányában. Ez a párt különben az egyes „alkalomtól” teszi függővé állásfoglalását...

Ilyen mostanában a pártok hangulata, irányja. Hogy ez október közepéig némi metamorfózison fog keresztül menni, igen valószínű.

Kivándorlók megrendszabályozása.

Érdekes körrendelet.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, szept. 11.

Mesébe illők azok a hírek, a melyek Amerikáról a nép között keringenek és hirtelen megzavargatják reményével csábítják a szegényebb néposztályt az óceán túlsó felére, a hol nem várja őket más, csak a kiábrándulás. Az országgyűlés már sokszor tárgyalta a kirándulás ügyét és szigorú törvényeket hozott azoknak az ügybőköknek megbüntetésére, a kik külföldi hajóutazások megbízásából igyekeznek kirándulókat toborozni, hogy idegen kikötőkből vigyék őket a bizonytalan sorsok felé. Dacára ennek, a kirándulók száma Magyarországon még mindig igen nagy. Vannak közöttük románok és németek is, de leginkább — és ez a statisztika legszomorúbb adata — magyarok.

Az idén kötötte meg a kormány a „Cunard Line” hajóutazással az ismeretes szerződést s egyben utasította a törvényhatóságokat, hogy az utlevelek kiadásánál a legnagyobb szigorúsággal járjanak el, a kivándorolni akartakat igyekezzenek itthon tartani s ha ez nem sikerül, akkor igyekezzenek őket legalább a Fiuméből kiinduló magyar vonalra terelni, hogy így a kikötő fellendülésével és azzal a haszonnal, melyet a szerződés az államnak biztosít, legalább némileg ellensúlyozva legyen az a veszteség, amelyet a kirándulás okoz. E vonalon azonban mindenféle kizsákmányolástól mentve vannak. Ennek a szigorúságnak már meg is van az eredménye, mert az idén eddig kevesebben kértek Amerikába szóló utlevelet. Ezek is, beadott kérvényekben már Fiume felé jelölték meg utójukat.

Maguk az Egyesült-Államok is egy-másután hoznak törvényeket a nagyszámú beözönlés megállítására. Csak néhány éve, hogy meghozták azt a törvényt, hogy csak az léphet ki a hajóból, aki fel tud mutatni egy bizonyos összeget, amelyből jó ideig megélhet, vagy aki ki tudja mutatni, hogy vannak odakinn olyan vagyoni viszonyok között élő rokonai, akik bizonyos ideig el tudják tartani.

Most a belügyminiszter újabb körrendeletben tudatta a törvényhatóságokkal, hogy az Egyesült-Államok szénája újra megszorgitotta a bevándorlási rendszabályokat. Elhatározták ugyanis, hogy mindenki, aki kivándorlási célból Amerikába érkezik, a kikötőben tízenegyet napig visszatartanak s ezalatt szigorú vizsgálatnak vetik alá, hogy mennyi pénze van s nem fog-e a közel jövőben községélyre szorulni? Betegeknek a partraszállást nem engedik meg.

Nem engedik partraszállani azokat sem, akik számára idegenek váltottak hajójegyet, esetleg akiknek amerikai rokonai váltották

meg a jegyet. Kivételt csak oly nők és kis-korú gyermekek képeznek, akiknél a család fő már kinn lakik és maga után hozhatja a családját. Ebben az esetben azonban az illetőnek magának kell a hozzátartozóiért jelentkeznie és bebizonyítania, hogy az utabban érkezetteket eltartani képes. A többieket a hajó, amelyen érkeztek, rögtön visszaszállítani kötelek.

A miniszter felhívta a törvényhatóságokat, hogy ezt az új rendszabályt hozzák tudomására mindazoknak, akik Amerikába szóló utlevelet kérnek.

Háromszázmillió örökség.

Az elzúllott fiu hagyatéka.

Kolozsvár, szept. 12.

Hirt adtunk a minap arról a horribilis örökségről, amely egy Amerikában elhalt magyar származású egyén vagyonából jut az itthon maradt rokonoknak. Erről az örökségről egyelőre most még a következő részleteket írjuk:

Az ötvenes években Veszprémben Guthard Tódornak virágzó rövid-ru nagykereskedése volt. Tizenkét gyermeket nevelt fel: hat fiút és hat leányt. A legfiatalabb volt közöttük Guthard Gyula, aki testvéreitől egészen eltűnt; amazok szolid, rendes életet folytattak, ő pedig kicsapongó, vásott, kalandra vágyó fiu volt. Sokszor megsejt, hogy napokig távol volt hazáról, bebarangolta a Bakony rengetegét és csak akkor tért haza, amikor ruhája már leszakadozott róla s az éhségtől egészen kimerült. Mindazáltal rendkívül értelmes gyermek volt s négy középiskolát is sikerrel végzett.

A nagy családdal bíró Guthard Tódor negyvenhárom évvel ezelőtt halt meg Veszprémben s jelentékeny vagyonot hagyott hátra. Guthard Gyula, aki akkor tizenéves volt, édesapja halála után azzal a kívánsággal állt elő, hogy adják ki neki apai örökségét s kimegy Amerikába. Hozzájáruló szívesen beleegyeztek a dologba. Elláták kellő pénzzel és csakhamar kivándorolt Amerikába; New-Yorkban telepedett le. Néhány hónapig gyakran írogatott leveleket s iméltelen pénzt kért hazulról.

Egy ideig küldtek is neki, de később megtámadták. Ekkor Guthard Gyula fenyegető hangú levelet írt haza, melyben követelte, hogy az anyai örökségből küldjenek neki ötszáz forintot, mert egy nagy vállalkozás kell adni a pénzt, de ha ezt a kérését megtagadják, elmegy a vadak közé harcolni. E levélre el is küldték a kért összeget, de az ötszáz forintot tartalmazó pénzeslevél Amerikából azzal a megjegyzéssel érkezett vissza Veszprémbe, hogy a címzett nem található. Ez a pénzesboríték még ma is megvan a székesfejvári rokonoknál.

Ettől az időtől fogva Guthard Gyuláról semmiféle hír nem érkezett haza s később hozzájárulóknak tudakozódására sem kaptak biztos fölvilágosítást hollettéről. 14 évvel ezelőtt bejárta a lapokat az a hír, hogy egy Guthard Gyula nevezetű, Magyarországból düsszaggad gyáros New-Yorkban végrendeletkezes nélkül hirtelen elhalt s milliókat érő vagyonot, mintegy 35 millió dollárt hagyott hátra. Annak idején egyik másik rokon, a kik különben jómódúak voltak, próbálták is valamit tenni az örökség ügyében, de nem sokat bíztak a dologban s abban is hagyták.

Most néhány hónapja, egész váratlanul ismét felszínre került a millió örökség ügye. New-Yorkban ugyanis lakik a Guthard-családnak egy távoli rokona, valami Kohn Sámuel nevű kereskedő, a ki szintén évtizedek óta lakik Amerikában. Ez az ember tudomást szerzett az óriás vagyonról, a mely New-Yorkban van letétben s utána járt a dolognak, hogy miképpen lehetne megszerezni. A hivatalos adatokból és írásokból látta, hogy egymaga sem tud célt érni, tehát szükségesnek tartotta az egész dolgot föltárni az igazi örökös előtt. E célból levelezést folytatott a poszegamegyei Gradiskán lakó Spitzer József rokonával s vele szövetkezve, megbízta, hogy lépjen érintkezésbe Guthard Gyula magyarországi hozzájárulóival, de csak az esetben tájron föl elötlük mindent, ha azok nekik egy-egy testvéri részeseletet biztosítanak az örökségből.

Spitzer a megbízatás folytán meg is kereste az érdeelt rokonokat, a kik a minap érkekezletre gyűltek össze Budapesten. Spitzer József, a ki ügyvédjével jelent meg, mindenek előtt közlegyező előtt elismertette az örökösökkel a részeseletben való jogát és csak azután adta ki kezéből az örökségre vonatkozó fontos iratokat és adatokat. Guthard Gyulának még öt testvére van életben és pedig: Guthard Antal Budapesten, öz. Pinkász Léviné, született Guthard Nina Székesfejváron, özvegy Deutsch Lipótné, született Guthard Henriette Bécsben, özvegy Deutsch Antalné, született Guthard Rozina Lőcsén és özvegy Mülle Dávidné, született Guthard Gizella Nagykanizsán.

Az érkekezleten az érdeelt rokonok közül mintegy harmincan vettek részt s abban állapodtak meg, hogy érintkezésbe lépnek a new-yorki magyar-osztrák főkonzul s legközelebb a rokonok közül ketten ki fognak utazni Amerikába, hogy személyesen intézkedjenek. Az eddigi adatok szerint bizonyosra vehető, hogy a rengeteg vagyon, a mely a kamatokkal együtt körülbelül három száz millió korona, nem-sokára Magyarországra fog vándorolni.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, szept. 12.

— (Norvég tudós Kolozsvárt.)

Érdekes vendége van pár nap óta Kolozsvárnak. Nielsen Konrád, a Krisztianiai Egyetem tudós tanára idők kőrünkben azért, hogy a magyar nyelvet megtanulja. A tudós professzor hat hét óta van Magyarországon, a nyári napokat a szovátai fürdőn töltötte s innen jött Kolozsvárra. E rövid idő alatt is már annyira megtanulta a magyar nyelvet, hogy fennakadás és hiba nélkül beszél a társaságban magyarul. A tudós professzor, ki Dr. Szádeczky Lajos egyet. tanárnak vendége, tegnapelőtt felkereste a „Társadalom” helyiségét, hol igen kedélyesen beszélgetett el magyarul a tagokkal. Nielsen tanár a magyar nyelvet a finn nyelvvel való rokonsága miatt óhajtja megtanulni, mivel a finn-ger összezhasonlító nyelvtudományt adja elő a krisztianiai egyetemen.

— (Az izraelita ünnepek.) Izraelita polgártársaink két napon át ünnepelték az újév napját, amelyre az 5665-ik esztendő kezdődött a világ teremtése óta. Tegnap is tartottak hálaadó istentiszteletet mind a két templomban. Mázó egy hétre lesz a hosszunap, amelyet minden vallásos zsidó család áhitattal és kegyelettel ül meg. A kolozsvári zsidó templomok ilyenkor zsúfolásig megtelnek áhitatos néppel, mindenki, a család minden tagja, aki a héber imakönyvet csak forgatni tudja, elfoglalja a helyét a templomban. Az egész város képen meglátszik az izraeliták nagy ünnepnapja, több üzlet zárva lesz, pihen a kereskedelmi forgalom a nagy ünnepen.

— (Esti körző.) Végre teljes pompájában tárol föl előttünk a nyáron annyira kihal kolozsvári körző. Sővárogya várunk már az évnék ezt a bájos szakát, mikor testünk-lelkünk a nap faramadalmát elgyötörve, az esteli órákban, kellemes csövegés közt, sürűn hullámzó tömegekben egymás mellett elvonulva, — mintegy új életre ébred. Mint a méh a köptől, úgy rajzik ki a sokaság az esteli órákban a körzóra. Mindenki megtalálja ott a maga ismerősét, mindenki megleszi az elvonuló alakokra a maga megjegyzését, mindenki akar látni és láttatni. Színes, tarka-barka öltözetek még mindig erősen váltakoznak, bár még csak az ősz elején volnának. De a természet, úgy látszik, sorrendjében jó nagyot ugrott. Csinos, bájos hölgyek, nyalka deli ifjak szemérmes pillantásokat váltanak s boldog, ki megértetni véli magát. Mint szemfényvesztés tűnik el egyik alak a másik után s az idő is, mintha kergetné önnön magát. A szórakozásnak, semmiféle megleszi perceli repülnek szédültes gyorsasággal, míg végre kifáradnak a föl s alájárában s hazasiatunk pihenni.

— (Betiltott népgyűlés.) Néhány nappal ezelőtt említést tettünk arról a népgyűlésről, melyet az „iparosok szervező bizottsága” hívott egybe tegnap délutánra a Tornaviróda helyiségébe. A népgyűlés céljából a kibocsátott felhívás azt jelölte meg, hogy az előadandó indokoknál fogva a népgyűlésből kérés adassék be a városi törvényhatósági bizottsághoz, az Ipartestületben — állítólag — „duló anarchikus állapotok” szanálása iránt. A rendőrség azonban, minthogy a bemutatott tárgysorozatból a gyűlés tulajdonképeni célja nem volt megduzható — megtagadta a népgyűlés engedélyezését.

— (Halálozás.) Egy jólelkűről ismert matrona haláláról érkezik hír Marosvásárhelyről. Dr. Bernády György a marosvásárhelyi polgármester édes anyja: öz. Bernády Dánielné szül. Máthé Johanna hunyta le szemét örökre. Temetése ma délután megy >égbe Marosvásárhelyt.

— (Beiratkozás.) A román. kath. tanoncothonba folyó hó 18-án kezdődnek meg a beiratkozások, miről az érdekeltek szülők és mesterek értesítettek. Az igazgatóság.

— (Hirtelen halál) Tegnap délután Koréh Pál 27 éves lakatos legény, Raktár-utca 30. számú lakásán hirtelen meghalt. Koréh, kinek azelőtt semmi baja sem volt, tegnap ebéd után egy kis pihe-nőre dől le a kanapéra, mert — mint a házbelleknek mondta — kissé rosszul érezte magát. A szomszédok, minthogy Koréh szokása ellenére egész délután nem jött ki szobájából, rosszat sejtve, behatoltak a lakásba, hol a szegény lakatos-legényt életlenül találták a pamlagon. Az esetről azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, honnan dr. Veress Lajos városi orvos szállított ki M. a Kálmán rendőrbiztossal a helyszínére. Veress dr. konstata, hogy Koréh halálát szívizélhűdés okozta. Holttestét a törvény-széki orvostani intézetbe szállították, hol a halál biztos okának megtudása végett felfogják boncolni.

— (A közmunkabizottság ülését elhalasztották.) Szvacsina Géza polgármester a város közmunka bizottságának tagjait értesíti, hogy a ma d. u. 3 órára a városház közgyűlési termében kitűzött tölést szeptember hó 14-én (szerdán) d. u. 4 órára halasztotta el.

— (Udvarhelymegyei hírek.) Az udvarhelyi unitárius egyházokról nevelésügyi bizottsága a napokban tartotta meg üzi ülését a h. karácsonfalvi lelkészi hivatalban. Kinevezettek az iskola látogatók, kik tapasztalataikról írásbeli jelentésben számolnak be a következő ülésen. Meleg átiratban üdvözi a bizottság a vármegye új tanfelügyelőjét: Ember Jánost. A egyh. községekben felolvasó estélyek tartása mondatott ki valamit ifjúsági egyesületek megalakítása határozatát el. — Kiállítás. Az udvarhely megyei gazd. egyesület H. Oklándon okt. 9-én állatképzést rendez. A kiállítás sikere főleg attól függ, hogy a száj és körömfájás zárlata feloldatik e addig, mert most az egész vidék zárlat alatt van. — Új tanító. Keményfalván a múlt vasárnap foglalta el új állását Vári Mózes tanító, ki a kolozsvári áll. tanító képzésben nyert oklevelet.

— (A ki a bakterbe beleköt.) A tegnapi holdvilágos nyári éjszakát Kossa Flóra egy kis barangolásra használta fel. A baj csak az volt, hogy a fiatal suhanc előzőleg mélyen talált nézni a kancsó fenekére s bizony-bizony alapos fogalmat kezdtek lenni a föld forgásáról. Barangolás közben belekötött a csatorna-építésnél. Németi József bakterbe, a ki rövidesen elbánt vele, egy hatalmas kővel úgy vágta fejbe, hogy

menten összeesett. Később nagynehezen feltápászkodott és kijózanodva a fejbekolintástól, panaszt emelt a rendőrségnek a bakter ellen. A rendőrség az eljárást bevezette.

— (Megfojtotta a kedvesét.) Egyetlen gyilkosság híre érkezik Girona köz-ségből. Egy feldühödött suhanc gyilkos fog-vert emelt kedvesére, mert az nem akart neki pénzt adni. A borzalmas gyilkosságról tudósítónk a következőket jelenti: Kos Mária jómódú gironai parasztlány már hónapok óta szerelmi viszonyt folytatott Reml Ferenc ottani béressel. A suhanc 18 éves volt, míg az asszony 41. A viszonyt a legény ki akarta használni és kedvesétől mindenféle ürügy alatt pénzt csalt ki. Mintegy nyolc nap előtt az asszony végre megszokta a folytonos unszólást és kerekken megtagadott Remlől mindenféle anyagi áldozatot. Erre a legény dühében a faképnél hagyta az asszonyt, a ki már másnap megbánta tettét és újabb tíz koronával magához csalogatta kedvesét. Ez azonban nem elégedett meg ennyivel és továbbzsarolta áldozatát. Folyó hó 7-én este 10 óra táján is elment az asszonyhoz és mivel az már semmi áron sem akart neki több pénzt adni, megfojtotta és mint a ki jól végezte a dolgot, elment mulatni. Reggelre kelve a szomszédoknak feltűnt, hogy Kos Mária nem mutatkozik. Bementek hát a lakásba, hol megremülve látták a történeteket. Azonnal jelentést tettek az esetről a községi előljárásának, mely megindította a nyomozást és a básti-lis embert letartóztatta és megőrzés végett átadta a csendőrségnek. A gyilkos azt valjha, hogy már ráunt kedvesére és azért ölte meg.

NYÁRI SZINKHÁZ.

Kolozsvár, hétfőn, szept. 12-én:
A becsület.

Sziómtó, 4 felvonásban.

Kezdeté 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, kedd, szept. 13-án:
A hajduk hadnagya.

SZINKHÁZ.

* Mária bátyja. Mióta az angol és francia irodalom termékei mindent legyőzve diadalmasan vonultak fel a színpadra, a megromlott izlés és modern felfogás halálát kiáltott a népszínművekre. Manapság min-

denki a primadonna lábkifecskető művészetéért lelkesedik és kicsinyesen mosolyog, ha néha nagyritkán a színház vezetősége népszínművet merészkedik kitűzni előadásra. Mert hiába, ami modern, a mi divat, az a szép, az kell a nagy uraknak is. És mégis csodálatos, valahányszor népszínművet adnak színházunkban, míg a szövegek és pá-holyok tárogtnak az ürességtől, az olcsóbb helyek és karzatok zsufolásig megteleknek. Így volt az tegnap is. Ez pedig a mellett szól, hogy az egyszerű nép romlatlan lelkét még nem mételezte meg a szeccesszós irány és remélhetőleg nem is fog azon dia-dalmaskodni soha. Bokor Józsefnek tegnap előadott „Mária bátyja“ bár nem ment a hibáktól, de alapjában véve zamátos ma-gyarsággal megitt valódi népszínmű, mely tud gyönyörködtetni. A vasárnapi publikum élvezte is és hálásan tapsolt a szereplők-nek, kik közül pedig nem mindegyik érde-melle azt meg. Károlyi Leona enni-valóan kedves parasztlány volt, csak a merev gesztusokról kell leszoknia. Har-kányi Gizella nem igen érezte jól magát a parasztlányok között. A ropogós magyar nótákat nagyon szépen énekelte, ha volna hozzá hangja. P. Lukács Juliska hamis páthosszal szavalt. Székely szépen éne-kelt, de játéka nem mindenütt volt termé-szes. Feltűnően dicőreget érdemel Szegő karakterisztikus öreg paraszta és Kassai vidám Miskája. Szép haladásról tett tanu-ságot Vámos, Ferő elleneszenes szere-pében. Bérczi ügyes kisbíró volt. — Szentgyörgyi, Szakácsné és Váradi kellő gondossággal látták el kis szerepüket.

Táviratok

A sajtókongresszus megnyitása.

Bécs, szept. 12.

A nemzetközi sajtókongresszus tegnap nyitott meg óriási érdeklődés mellett. A felsége a király képvisle-tében Rajner főherceg jelent meg, kinek kíséretében voltak G o-l-u-c-h-o-v-s-z-k-y külügyminiszter, K ö-r-b-e-r osztrák miniszterelnök és L u-e-g-e-r polgármester.

A jelenlevőket Singer Vil-mos főszerkesztő üdvözölte. Majd megköszönte a király képviselőt.

A király egyenes parancsára tegnap este az Operában nagy disz-előadás volt.

Nők az egyetemen.

Budapest, szept. 11.

A diák-kisasszonyok küldött-sége Benedek János orsz. kép-viselő vezetésével tegnap délelőtt tisztelettel Berzeviczy közokta-tásügyi miniszternél, kérve őt, hogy sérelmes rendeletét vonja vissza.

Berzeviczy miniszter meg-igérté, hogy a folyó évre vissza-vonja rendeletét és a főlvetelre fo-lyamodók kérvényeit kedvezően fogja elintézni.

De kijelentette egyúttal azt is, hogy a bölcsészeti szakra nem vesznek fel senkit; mert a miniszter kijelentése szerint a böl-cselettel úgy sem tudná-nak álláshoz jutni a nők. Orvos és gyógyszerész azonban bárki lehet.

A japán—orosz háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, szept. 12.

Pétervári jelentés szerint a cár 3 odesszai kerületből behívta a tar-talékosokat, a tartalékos tisztek egyik kategóriáját szolgálatra ren-delte be.

Pétervárról hivatalosan jelentik: Kuropatkin táviratozza a cárnak 10-éről:

Eltekintve a jelentéktelen ösz-szeütközésektől, melyek a járőrök között keletkeztek, ma nem volt harc. Az előőrskök csatározásánál sem volt veszteségünk.

Olló egy asszony testében.

Budapest, szept. 12.

A „híresarnok“ cz. könyvomatol illeté-kes helyen szerzett információi szerint Lás-deczné Emma Teréz, kinek testében egy olló találtak 3 év előtt jött a bud pesti klinikára, amikor több más orvos az operá-czio végzettségétől tartva már nem mert behatározni a műtét keresztülvitelébe. A klinikán eltávolították a daganatot, azon-ban a hasüregtől csak nehezen lehetett be-zárni és az előre esett beleket visszahelyezni. A hasüreg az utókezelésben szíjjel és nyíl. Nincs kizárva, hogy a csipesz illetőleg olló az utókezeléskor került az asszonyba. Külön-ben nincs — a boncolás után ítélve öki

összefüggés a halál és az eszköz között. A halálát bizonyosan a megoperált daganat kiuulása okozta.

Templomtolvaj cseléd.

Budapest, szept. 12.

Reringer Margit állás nélküli cse-lédeányt a budapesti X. kerületi Szent László-téri román. kath. templomban rajta csípték, a mint az egyik mellékhelyről le-huzta az értékes csipketerítőt és köténye alá dugva, ájtatosan térdet hajtvá, a tem-plomból távozni készült. A rendőrség lo-tartóztatta.

Felelős szerkesztő:

HERCEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉ R.

Aláírási felhívás!

— Az —

ERZSÉBET-SZANATORIUM SORSJEGYEKRE

már most fogadunk el előjegyzéseket az ere-deti feltételek mel-lett. Bejelentéseknél 1 ko ona teendő le.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank erdélyrészi fiókja

Kolozsvárt, Mátyás király tér 29. sz (Bánffy-palota.)

Diákokmennyi kifizetivel!

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár nagy raktára és hangszór-üzlete Kolozsvá a n. kir. posta- és táv. szállítója

Osszes árutam havi részletfizetésre is adom és azokért 5 évig felelek. — Szakszerű villamos világítással és motorerőre berendezett mecha-nikai műhelyben a javításokat gyorsan és jutányos árban készítem. Nikkelezéseket, különféle színt emallírozásokat saját fűr-dőmben és kemenczében állítok elő.

Kerékpárkölcsönző osztály! Telefon 412. tartok fenn!

Képes árjegyzéket adok bármikor!

ISKOLAÖLTÖNYÖK

FIUK, GYERMEKEK ÉS LEÁNYKÁK RÉSZÉRE

A LEGTOLÉSESEBB KIVITELBEN ÉS LEGOLCSÓBB ÁRBAN

NEUMANN M.

12. ÉS KIR. ÜZV. SZÁLLITÓNÁL

Kolozsvár Mátyás király-tér 14. sz.

UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egy hóra — — 2 korona.

Özv. MAKÓ GYULÁNÉ

női ruha varródját

áthelyezte

Muzem-utca 2-ik szám alá!

HOGY EGÉSZSÉGÜNKET ÖVÜNK, IGYUNK

K-IMPER

„RÉPÁTI“

BÁTHORI-FORRÁS ÉGVÉNYES GYÓGY-SAVANYÓVIZET

M. kir. Belső-miniszteri engedély 271/VIII. 1900. szám.

3230 125/360

Kiadó lakás.

Konvéd-utca 52. sz. alatt

4 szoba, konyha, fürdőszoba, üve-ges verandával

október hó 1-től kiadó!

A lakáshoz esetleg istálló is van!

Értekezhetni bármikor lehet ugyanott.

Elsőrangú könyvnyomda!

Ujság kiadó-vállalat!

Telefon-szám 204.

GOMBOS FERENCZ

KÖNYVNYOMDÁJA

KOLOZSVÁRT, EGYETEM-UTCZA 7.

Telefon-szám 204.

Gazdagon fölszerelt könyvnyomdám-ban gyorsan, izléssel és a legjutá-nyosabb árban készítetek el bármilyen könyvnyomdai munkákat, ugymint:

- irodalmi műveket,
- tankönyveket, tudomán-yos és szépirodalmi folyóiratokat, napi, heti- és havi lapo-kat, kereskedők és ipa-rosok részére szám-lákat, üzleti köny-veket; — ugyszintén eljegyzési kártyá-kat, névjegyeket, meghívókat, falra-gaszokat stb. stb.

Mint szakember, ki a nyomdászatot tanultam, az erdélyi részekben a mai napig is a legjobb hírnévnek örvendő könyvnyomdámot négy gyorsajtóval és a legmoder-nebb igényeknek teljesen meg-felelő betűanyaggal szereltem fel, úgy, hogy bármilyen könyvnyom-dai munkák izléses és szakszerű kiállításá tekintetében nemcsak a helyi és vidéki, hanem bármely elsőrangú fővárosi könyvnyomdával szemben is kiállok a versenyt.

Minthogy pedig könyvnyomdámot magam személyesen vezetem, a nyomdai munkákat megrendelő köz-szég egész bizalommal fordulhat nyomdámhoz, mert úgy a szép és csinos kiállítás, mint az árak tekintetében a legnagyobb megelégedé-sére lesz mindenkor kiszolgálva.

Bármilyen kis- vagy nagyobbabású vidéki megrendeléseket leg-gyorsabban és kifo-gasztalanul eszközölök.

Ugyszintén a nagyérdemű olvasó közönség szíves figyelmébe ajánlom

„UJSÁG“

függetlenségi és 48 as Kossuth párti politikai napilapomat, mely önálló vezérezikkein kívül, távirati- és telefon-jelentéseivel a legkorábban, a budapesti lapokat is megelőzve, számtól be mindenkor olvasóinak.

Előfizetési árak:

Egész évre	24 kor.
Fél évre	12 „
Negyed évre	6 „

Mutatványszámok 8 napig ingyen és bérn.

A n. é. közönség nagybecsű párt-fogását és bizalmát továbbra is kérve teljes tisztelettel

Gombos Ferencz

nyomdatulajdonos, az „UJSÁG“ pol. napilap kiadótulajdonosa.

Hirdetésesek

Egyetem-utca 7-ik szám alatt levő kiadóhivatalkun-ban olcsó áron főlvetetnek.

Könyvnyomdámot ez évi okt. hó 1-én áthelyezem Deák Ferencz-utca 12-ik szám alatti (Adler-féle) saját házamban e célra épülő külön helyiségbe.